

Aneks nr 2

**do umowy o warunkach i sposobie realizacji
strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność**

nr 00017.UM01.6572.10014.2023 z dnia 09.01.2024 r.

zawarty w dniu 12.11.2024..... we Wrocławiu

pomiędzy

Województwem Dolnośląskim

z siedzibą we Wrocławiu, ul. Wybrzeże J. Słowackiego 12-14, 50-411 Wrocław,

reprezentowanym przez Zarząd Województwa, w imieniu którego działają:

1) **Natalia Gołąb- Członek Zarządu Województwa Dolnośląskiego;**

2) **Tomasz Gracz - Dyrektor Departamentu Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych**
zwanym dalej „Zarządem Województwa”,

a

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”

z siedzibą w Miliczu

przy pl. ks. E. Waresiaka 7, 56-300 Milicz

NIP 9161373691

numer KRS 0000319202

reprezentowanym przez:

1) **Inga Demianiuk - Ozga – Prezes Zarządu;**

2) **Jan Bernacki- Skarbnik Zarządu**

zwanym dalej „LGD”,

– razem zwanymi dalej „Stronami”, o następującej treści:

Plan
Strategiczny dla
Wzrostu
Polski
Rolnej
na lata 2023-2027

**DOLNY
ŚLĄSK**

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy

Strategia Rozwoju Lokalnego (LSR) na lata 2023-2029

Milicz, maj 2023 r.

Załącznik nr 2 do uchwały nr XIX/81/24 z 19.04.2024 r. Zarządu PARTNERSTWA dla Doliny Baryczy

Wykaz aktualizacji LSR przyjętych aneksem do umowy ramowej nr 00017.UM01.6572.10014.2023 z dn. 09.01.2024

I.p.	Nr uchwały LGD	Data przyjęcia uchwały	Nr aneksu	Data zawarcia aneksu
1	XIX/81/24	19.04.2024		

Spis treści	
Rozdział I Charakterystyka partnerstwa lokalnego	4
Rozdział II Charakterystyka obszaru i ludności objętej wdrażaniem LSR	7
Rozdział III – Partycypacyjny charakter LSR	11
Rozdział IV. Analiza potrzeb i potencjału LSR	22
Rozdział V – Spójność, komplementarność i synergia	32
Rozdział VI – Cele i wskaźniki	37
Rozdział VII – Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru	42
Rozdział VIII – Plan działania	44
Rozdział IX – Plan finansowy LSR	50
Rozdział X Monitoring i ewaluacja	52
Wykaz wykorzystanej literatury	56
Spis ilustracji	57
Załączniki do LSR	58

Od 2010 r. Stowarzyszenie rozszerzyło swoją działalność i realizuje od tego czasu zadania Lokalnej Organizacji Grantowej – operatora lokalnego ogólnopolskiego programu grantowego Działaj Lokalnie (środki Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności).

Dzięki dużej zależności obszaru od rybactwa, zmianom związanym z określeniem zadań w 2009 r. Stowarzyszenie wybrane zostało jako Lokalna Grupa Rybacka (LGR) do realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich ze środków Programu Operacyjnego RYBY.

Stowarzyszenie z dużym sukcesem kontynuowało i rozwijało zainicjowane w latach poprzednich działania, w szczególności ukierunkowując środki na rozwój oferty turystycznej, zachowanie rybackiego charakteru obszaru, wspólną promocję, aktywizację organizacji i liderów lokalnych za pośrednictwem obydwu strategii. Ugruntowane zostały zasady partnerstwa dzięki rozwojowi systemu certyfikacji producentów i usługodawców lokalnych Dolina Baryczy Poleca, szerokiej promocji oferty turystycznej Doliny Baryczy, w tym wsparcie i rozwinięcie oferty rybackiej i turystycznej, szeroko promowanej w ramach kolejnych edycji Dni Karpią w Dolinie Baryczy. Niezwykle ważnym wsparciem dla zachowania specyfiki obszaru stało się wpracowanie systemowego wsparcia rozwoju edukacji lokalnej w ramach Programu Edukacja dla Doliny Baryczy.

• Perspektywa 2014-2020

Doświadczenia oraz przyjęte kierunki rozwoju pozwoliły na kontynuację działań w ramach wielofunduszowej lokalnej strategii rozwoju dla Doliny Baryczy, wdrażanej w perspektywie 2014-2020 ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Programu Rybactwo i Morze.

Wypracowane kierunki i zasady partnerstwa stały się po raz kolejny osią wydatkowania środków, a konsekwencja przyczyniła się do znacznego wzrostu rozpoznawalności marki obszaru Doliny Baryczy nie tylko wśród mieszkańców, ale też na terenie całego kraju, jak i za granicą. W dalszym ciągu rozwijany był system wsparcia i certyfikacji Dolina Baryczy Poleca, promocja oferty turystycznej Doliny Baryczy, kolejnych edycji Dni Karpią w Dolinie Baryczy, a także Programu Edukacja dla Doliny Baryczy.

• Perspektywa 2021-2027

Ze względu na wymogi prawne oraz możliwość aplikacji o większe środki zaplanowane dla obszarów wiejskich podmiotów z wielkopolskiej części Doliny Baryczy, wszyscy partnerzy zdecydowali o powołaniu nowej Lokalnej Grupy Działania w formie Stowarzyszenia Wielkopolskie Partnerstwo dla Doliny Baryczy. Pomimo podziału, oba stowarzyszenia zadeklarowały kontynuację działań na rzecz budowy wspólnej marki turystycznej obszaru Doliny Baryczy oraz wzajemne członkostwo, ścisłą współpracę – wnosząc tym samym swoje doświadczenie i gotowość dołączenia mieszkańców w ramach kontynuacji wieloletnich działań aktywizacyjnych. Potwierdzając gotowość do trwałości działań samorządy z wielkopolskiej części zdecydowały się pozostać członkami Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy, by wspólnie ubiegać się o środki z innych funduszy, w tym np. w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury.

3. Opis struktury LGD

Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy (LGD) tworzy 73 członków, z których 32 to kobiety. Jest to trójsektorowe partnerstwo, w skład którego wchodzi 6 przedstawicieli sektora publicznego 5 gmin i 1 powiat z obszaru Dolnego Śląska oraz 3 gmin obszaru Wielkopolski – których nie obejmuje niniejsza LSR. W poczet członków LGD wchodzi 30 podmiotów z sektora społecznego, w tym NGO (12), oraz mieszkańcy (18), a także 34 podmiotów gospodarczych w tym rybackich. W działalność Stowarzyszenia poza członkami zaangażowane są osoby, które działają od lat w strukturach LGD znają specyfikę realizacji projektów, działań aktywizujących, są członkami ciał doradczych, takich jak Kapituła Znak Dolina Baryczy Poleca, Społeczna Rada ds. Edukacji dla Doliny Baryczy, Lokalna Komisja Grantowa, są doświadczonymi pracownikami biura. Partnerzy z wszystkich sektorów posiadają bogate doświadczenie realizacji projektów finansowanych ze środków krajowych, publicznych i prywatnych.

Stowarzyszenie promuje otwartość (inkluzywność), współpracę i dialog między różnymi grupami społecznymi, co sprzyja budowaniu społeczności lokalnych i zwiększa szanse na osiągnięcie wspólnych celów. Partnerstwo to przejawia się m.in. poprzez:

Najwyższą władzą stowarzyszenia jest Walne Zgromadzenie Członków. Zgodnie ze statutem, stosując zasadę inkluzywności, członkiem LGD może być każda osoba fizyczna, która spełnia warunki określone w ustawie – Prawo o stowarzyszeniach - oraz osoba prawna, w tym jednostka samorządu terytorialnego, z wyłączeniem województwa, która przedstawi uchwałę lub decyzję organu stanowiącego, zawierającą: deklarację przystąpienia do LGD i wskazanie osoby fizycznej, reprezentującej osobę prawną w LGD lub osobę upoważnioną do wykonania uchwały lub decyzji.

Walne Zgromadzenie m.in. ustala kierunki i program działania Stowarzyszenia, wybiera członków organów. Zarządowi została powierzona kompetencja przyjęcia i zmiany LSR, w szczególności jeżeli wynika to ze zmian przepisów lub umów regulujących działanie LGD lub w celu usprawnienia procesu wdrażania. Każdorazowo o planowanej zmianie LSR, Zarząd informuje publicznie na stronie internetowej LGD i zobowiązany jest do poddania jej konsultacjom społecznym. Zarząd kieruje bieżącą pracą LGD oraz nadzoruje działalność biura.

Do wyłącznej kompetencji Rady należy wybór operacji do dofinansowania, ustalanie kwoty wsparcia dla projektów, wnioskowanie do Zarządu o zmianę obowiązujących regulaminów i procedur, w tym kryteriów wyboru operacji, niezbędnych do wdrożenia LSR.

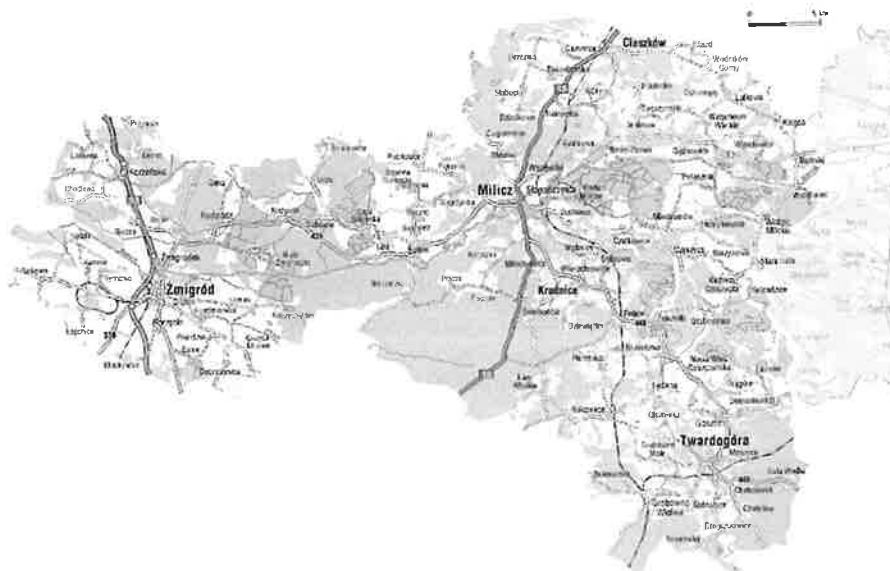
Proces decyzyjny i zarządzania jest regulowany w pierwszej kolejności przez Statut, następnie przez Regulaminy: Rady, Zarządu, Walnego Zgromadzenia, Komisji Rewizyjnej oraz Biura.

6. Dokumenty regulujące funkcjonowanie LGD

Tabela 1 Dokumenty regulujące funkcjonowanie LGD

Rodzaj dokumentu	Sposób uchwalania i aktualizacji	Obszar regulacji
Statut LGD	Uchwalany przez Walne Zgromadzenie Członków. Zmiana Statutu na wniosek Zarządu, grupy Członków - dokonuje Walne Zgromadzenie Członków.	Cele, metody działania, sposób nabycia i utraty członkostwa, zasady powoływania i odwoływania członków organów, podział kompetencji między organami.
Regulamin Rady	Opracowany przez Radę i zatwierdzany przez Walne Zgromadzenie Członków. Aktualizacja jest podejmowana na wniosek Rady lub Zarządu przez Walne Zgromadzenie Członków.	Sposób zwoływania, procedowania, podejmowania decyzji, w tym wybór projektów, sposób dokumentowania posiedzeń. Celowość i sposób powoływania komisji lub zespołów.
Regulamin Zarządu	Opracowany przez Zarząd. Aktualizacja jest podejmowana na wniosek Zarządu przez Walne Zgromadzenie Członków.	Podział kompetencji, zasady zwoływania i procedowania, sposób dokumentowania posiedzeń.
Regulamin Walnego Zgromadzenia	Opracowany przez członków LGD. Aktualizacja jest podejmowana na wniosek Zarządu przez Walne Zgromadzenie Członków.	Zasady zwoływania Walnego Zgromadzenia, przeprowadzania wyborów, opłacania składek.
Regulamin Komisji Rewizyjnej	Opracowany przez Komisję Rewizyjną przyjmowany przez Walne Zgromadzenie Członków.	Sposób zwoływania, procedowania, dokumentowania posiedzeń.
Regulamin Biura	Opracowywany i zatwierdzany przez Zarząd.	Sposób zatrudniania pracowników, wymagania przewidziane dla poszczególnych stanowisk, organizacja pracy Biura, podział kompetencji, organizacja doradztwa.

Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy działa na spójnym obszarze. Wszystkie gminy Partnerstwa sąsiadują ze sobą, tworząc zwarty, spójny terytorialnie obszar położony w powiecie milickim oraz ostrowskim i trzebnickim w obrębie województwa dolnośląskiego. Szkielet komunikacyjny obszaru LGD oparty jest o drogę szybkiego ruchu S5, drogę krajową nr 15 oraz drogi wojewódzkie o nr 439, 448. Ważnym elementem ułatwiającym komunikację z każdą z gmin są linie kolejowe relacji Wrocław – Poznań przez Żmigród, Wrocław – Krotoszyn przez Krośnice, Milicz, Cieszków oraz Wrocław – Ostrów Wielkopolski przez Twardogórę.

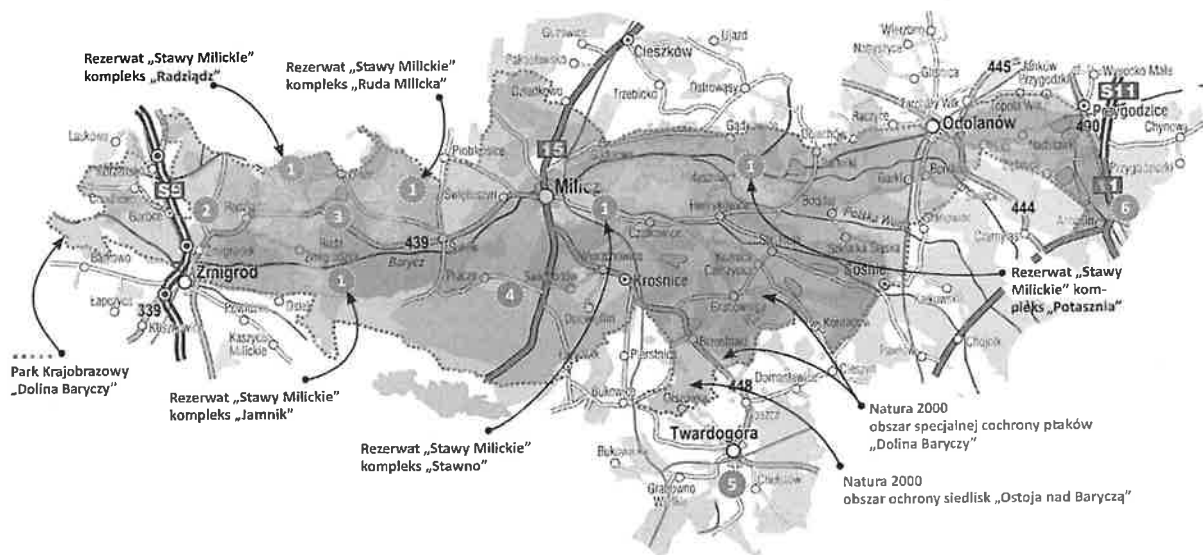

Rysunek 2 Mapa topograficzna z siecią dróg

Cechą charakterystyczną partnerstwa jest położenie wszystkich gmin na terenie największego w Polsce Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy”. Na terenie Doliny Baryczy znajdują się następujące rezerваты: Stawy Milickie i Olszyny Niezgodzkie. Rezerwat Stawy Milickie jest objęty Konwencją Ramsar. Stawy Doliny Baryczy o powierzchni 7 000 ha zaliczone zostały do światowej sieci obiektów wodnych LivingLakes. Przez teren LGD przepływa rzeka Barycz, mają początek w Przygodzicach – łączy ona obszar z wielkopolską częścią Doliny Baryczy. Na obszarze każdej z gmin LGD wyznaczono sieci obszarów objętych ochroną przyrody NATURA 2000 (ostoja ptasia i siedliskowa). Największą ostoją „naturową” w Dolinie Baryczy jest SOO "Ostoją nad Baryczą" – obszar ten wraz z częścią wielkopolską jest największy w Polsce.

Tabela 3 Formy ochrony przyrody

Gmina	Kod	forma ochrony	nazwa
Milicz	PL.ZIPOP.1393.RP.1143	rezerwat przyrody	Wzgórze Joanny
	PL.ZIPOP.1393.RP.1109	rezerwat przyrody	Stawy Milickie
	PL.ZIPOP.1393.PK.137	park krajobrazowy	Park Krajobrazowy Dolina Baryczy
	PL.ZIPOP.1393.OCHK.236	obszar chronionego krajobrazu	Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków-Rochy
	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH020041.H	obszar natura 2000	Ostoją nad Baryczą
	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLB020001.B	obszar natura 2000	Dolina Baryczy
Krośnice	PL.ZIPOP.1393.PK.137	park krajobrazowy	Park Krajobrazowy Dolina Baryczy
	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH020041.H	obszar natura 2000	Ostoją nad Baryczą
	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLB020001.B	obszar natura 2000	Dolina Baryczy

Rysunek 3 Obszary chronione

W pobliżu obszaru LGD znajdują się miasta: Wrocław, Oleśnica a także Odołanów i Ostrów Wielkopolski, co bezpośrednio wpływa na lokalny rynek pracy i sieć komunikacyjną. Ze względu jednak na podejmowane przez szereg lat działania promocyjne, edukacyjne i sieciujące, mieszkańcy utożsamiają się z wypracowywaną w partnerstwie marką obszaru Doliny Baryczy. Wpływa to na stosunki i zaangażowanie społeczne (współprace organizacji, korzystanie z programów grantowych), dostęp do kultury oraz świadomość ekologiczną i obywatelską mieszkańców. Mieszkańcy dolnośląskiej części Doliny Baryczy identyfikują się z obszarem, tak określają swoje pochodzenie, co znajduje wyraz w nazewnictwie firm, organizacji, podmiotów gospodarczych i działaniach promocyjnych samorządów lokalnych, które budują swoją rozpoznawalność w oparciu o nazwę turystyczną obszaru. Z tego powodu, w ramach LSR, kontynuowane będą działania promujące unikatowe walory przyrodnicze, budowanie sieci partnerstw gospodarczych, społecznych, edukacyjnych, realizowane od ponad 15 lat w ramach partnerskiej współpracy dolnośląskiej i wielkopolskiej części Doliny Baryczy.

Planowany jest dalszy rozwój marki turystycznej całego obszaru Doliny Baryczy, który opierać się będzie m.in. na:

- wsparciu dla obiektów zabytkowych, zachęcaniu do tworzenia małej architektury turystycznej z wykorzystaniem katalogu tradycyjnej architektury Doliny Baryczy;
- wsparciu i komunikowaniu oferty całego obszaru Doliny Baryczy z użyciem logo i hasła promocyjnego „Dolina Baryczy - blisko przyrody”, użyciu map obszaru Doliny Baryczy w materiałach promocyjnych, w oznakowaniu obiektów turystycznych logo obszaru, promocję oferty turystycznej szlaków, rozwijanie stron dolinabaryczy.travel, aplikacji turystycznej Dolina Baryczy;
- wsparciu i preferencji w zakresie promocji i rozwoju wspólnej bazy ofert, kontynuacji certyfikacji producentów i usługodawców lokalnych w ramach systemu Dolina Baryczy Poleca;
- kontynuacji wsparcia dla Programu Edukacji dla Doliny Baryczy i klimatu – w zakresie edukowania mieszkańców, budowanie sieci współpracy pomiędzy partnerami.

Rozdział III – Partycypacyjny charakter LSR

1. Przebieg prowadzenia konsultacji

Niemniejszy dokument został wypracowany przy aktywnym udziale społeczności w celu zapewnienia partycypacyjnego charakteru. Analiza danych i diagnoza potrzeb odbywała się w ramach ewaluacji Lokalnej Strategii Rozwoju (2022), wdrażanej przez Stowarzyszenie PARTNERSTWO dla Doliny Barycz oraz spotkań diagnozujących. Zaplanowany partycypacyjny proces odbywał się zgodnie z planem włączenia społeczności lokalnej, przyjęty w ramach działania wsparcie przygotowawcze na opracowanie LSR i obejmował mieszkańców,

Nr etapu	Etap I	Etap II	Etap III
	<p>świadomości mieszkańców w zakresie potencjału społeczno-gospodarczego obszaru, skuteczności systemowych działań lokalnych oraz opinii dotyczącej kierunków dalszego rozwoju Doliny Baryczy.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powołanie zespołu roboczego <p>Celem grupy roboczej była analiza wyników ewaluacji i badania opinii, zaproponowania kolejnych narzędzi, organizacji spotkań konsultacyjnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dyżury konsultacyjne przy kawie lub on-line <p>Celem dyżurów było stworzenie przestrzeni do swobodnego kontaktu, wymiany, zdobycia informacji.</p>	<p>w szczególności w oparciu o możliwości wynikające z zasad (zakresów) wsparcia w ramach funduszy UE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ankieta pogłębiająca i diagnozująca obszary postaw klimatach i kompetencji cyfrowych <p>Celem anonimowej ankiety, jako dodatkowego narzędzia diagnozującego, było bezpośrednie zaangażowanie wszystkich uczestników spotkań, zebranie opinii różnych środowisk, analiza potrzeb różnych grup wiekowych, identyfikacja grup dewaloryzowanych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spotkania sektorowe/branżowe. <p>Celem spotkań tematycznych dla kluczowych partnerów np. branży gospodarczej, podmiotów publicznych, NGO, nauczycieli /młodzieży. Spotkania realizowane były w różnych formach wywiadów, moderowanej dyskusji word caffe.</p>	<p>statystyczne z obszaru 3 gmin.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ankieta on-line badanie zainteresowania zakresem – fiszka projektowa <p>Celem ankiety jest identyfikacja pomysłów wg zaproponowanych zakresów. Dane posłużą do opracowania budżetu i wskaźników.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Otwarte spotkania informacyjno-konsultacyjne w każdej z gmin. <p>Celem spotkań była konsultacja zakresu LSR, konsultacja kryteriów oraz planu działania.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Otwarta prezentacja dokumentu LSR <p>Prezentacja w ramach walnego zebrania członków. Przyjęcie założeń i kierunków LSR, kryteriów oraz planu działania.</p>

Źródło: Opracowanie własne LGD

Podczas realizacji działań partycypacyjnych szczególną uwagę zwrócono na udział w budowaniu strategii grup istotnych z punktu widzenia realizacji LSR. W pracę zaangażowano takie grupy, jak:

- Lokalni producenci i usługodawcy, w tym z branży turystycznej, edukacyjnej.
- Przedstawiciele Urzędów Gmin, w szczególności odpowiedzialni za działania na rzecz ochrony środowiska, planowanie przestrzenne, turystykę i promocję.
- Seniorzy.
- Rolnicy i ich domownicy.
- Ludzie młodzi, do 25 roku życia.
- Liderzy lokalni z poszczególnych gmin (sołtysi, radni, członkowie organizacji pozarządowych, etc.).
- Ogół społeczności lokalnej.
- Członkowie LGD, Rady, Zarządu oraz pracownicy biura LGD.

Metoda	Termin realizacji	Partycypacja w liczbach
		szkoleniowej dla podmiotów, w tym rolników planujących tworzyć ofertę edukacyjną 25.04.2023 Użytkownicy Dolina Baryczy Poleca – Targi turystyczne
Analiza danych (biały wywiad)	Październik 2022 – maj 2023	Analiza danych i dokumentów planistycznych z obszaru 3 gmin, powiatu i województwa, analiza warunków wyboru.
Ankieta on-line - badanie zainteresowania zakresem – fiszka projektowa	maj 2023 ankieta po udostępnieniu projektu wytycznych	Ilość ankiet 31
Otwarta prezentacja dokumentu LSR	maj 2023	Ilość uczestników: 19 Daty spotkań: 30.05.2023 – XXXI Walne Zgromadzenie

Źródło: Opracowanie własne LGD

3. Analiza wniosków z przeprowadzonych konsultacji.

Wnioski z przeprowadzonych konsultacji można podzielić na dwie grupy: wnioski przyjęte i wnioski odrzucone. Wnioski przyjęte to takie, w których większość uczestników wskazało jako najważniejsze problemy na obszarze LGD. Poniżej zestawienie kluczowych wniosków.

Tabela 6 Wykaz wniosków z badań i ankiet – Etap I

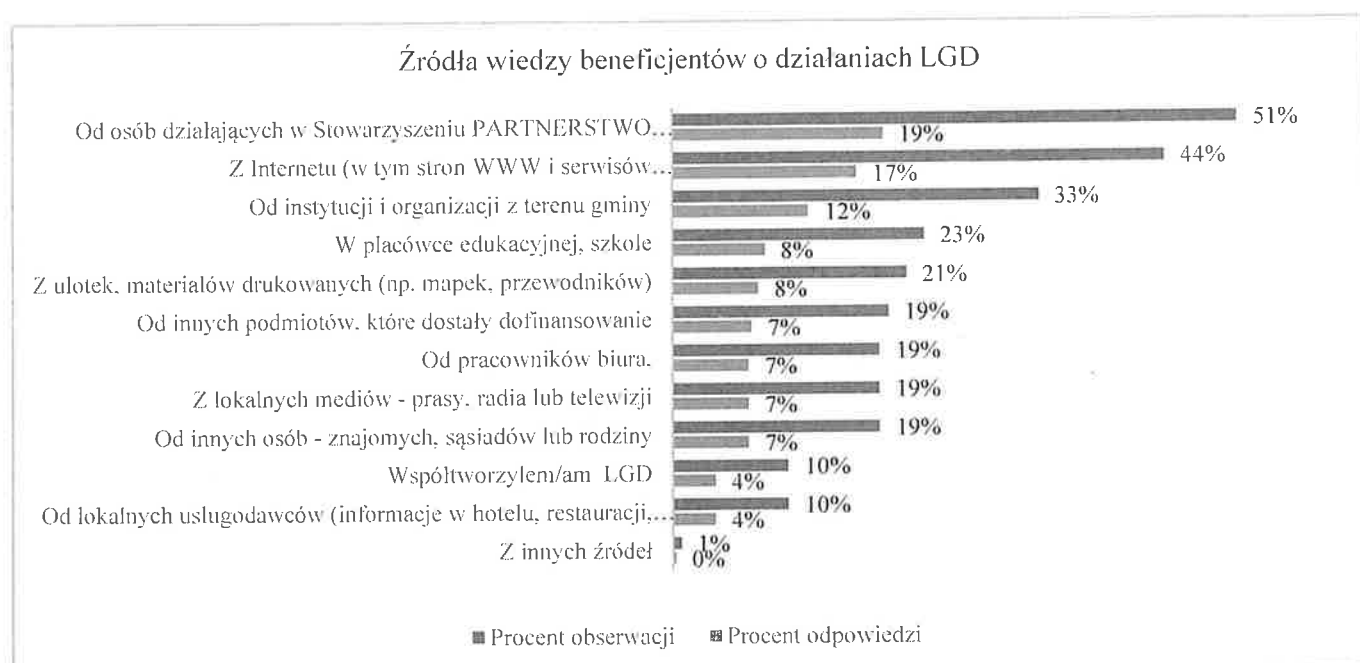
Wniosek z badań/ankiet	Czy przyjęto wnioski i postulaty do LSR? Czy wykorzystano je do tworzenia LSR?
W opinii mieszkańców największą słabością zamieszkiwania na terenie Doliny Baryczy są trudności ze znalezieniem satysfakcjonującej pracy i rozwojem kariery zawodowej.	przyjęto – w ramach celu 1 zakres wsparcia dla tworzenia i rozwijania działalności kluczowych dla obszaru i podnoszących jakość życia
W opinii beneficjentów środków i działań aktywizujących promocja turystyczna obszaru Doliny Baryczy wpływa znacząco i pozytywnie na działalność lokalnych firm we wszystkich ocenianych aspektach	przyjęto – dedykując przedsięwzięcie skierowane na wsparcie producentów i usługodawców obszaru
Istotność i potrzebę kontynuowania Dni Karpia, Kolorowy Szlak Karpia i certyfikat Dolina Baryczy Poleca podkreśla 95% badanych beneficjentów i mieszkańców	przyjęto – planują operacje własne dotyczące działań aktywizujących realizowanych w ramach operacji własnych
Należy uwzględnić działania związane z ochroną klimatu i transformacją energetyczną, zarówno na poziomie infrastruktury, jak i działań edukacyjnych.	przyjęto w zakresie kryteriów wyboru wsparcia dla JST, Grantów w zakresie edukacji młodych i seniorów
Dalszy rozwój aplikacji i dostępnych poprzez nią lokalnych produktów i usług powinien być priorytetem.	przyjęto – w zakresie zaplanowania działań aktywizacyjnych, operacji własnych służących promocji oferty całego obszaru Doliny Baryczy

Tabela 7 Raport z analizy wniosków z konsultacji z mieszkańcami – etap II

Wniosek z konsultacji	Czy przyjęto wnioski i postulaty do LSR? Czy wykorzystano je do tworzenia LSR?
<p>Obszar LGD jest rozpoznawalny jako Dolina Baryczy, mieszkańcy, zwłaszcza przedsiębiorcy, chcą kontynuować budowę i rozbudowę oferty turystycznej przyjaznej dla klimatu, promować rozwiązania dla klimatu. Należy nadal wspierać małe firmy lokalne wytwórców, rolników, rozwijać miejsca udostępnienia produktów lokalnych oraz wydawnictw.</p>	<p>Przyjęto – w ramach celu 1 zakres wsparcia producentów, usługodawców lokalnych oraz wsparcie działalności i preferencje dla rozwiązań przyjaznych dla klimatu.</p> <p>Przyjęto – w ramach celu 2 zakres wsparcia dla opracowania i wydania materiałów promujących lokalne produkty i usługi.</p>
<p>Obszar LGD jest niewystarczająco dobrze skomunikowany, np. brak komunikacji publicznej wewnątrz obszaru nie funkcjonuje komunikacja autobusowa poza dowozami do szkół.</p> <p>Niewystarczająca ilość bezpiecznych ścieżek i ciągów komunikacyjnych dla mieszkańców i turystyki rowerowej.</p>	<p>Przyjęto – w ramach celu 1 zakres wsparcia dla lokalnych usług transportowych.</p> <p>Przyjęto w zakresie udostępnienia infrastruktury – rozwój dróg rowerowych.</p> <p>Nie przyjęto – niewystarczające środki w LSR, zakres komplementarny i wspierany będzie w ramach rozwoju Dolnośląskiej Cyklostrady Rowerowej</p>
<p>Obszar LGD jest zagrożony nieregulowanymi stosunkami wodnymi w powiązaniu z gospodarką rybacką.</p>	<p>Nie przyjęto postulatu remontu dróg wodnych – niewystarczające środki i ograniczenie prawne do tego typu działań.</p>
<p>Obszar LGD potrzebuje inwestycji w indywidualne rozwiązania dla klimatu (wymiana źródeł ciepła, fotowoltaika). Rosnące koszty utrzymania obiektów – miejsca spotkań mieszkańców ograniczają dostępność i ofertę.</p>	<p>Nie przyjęto w zakresie działań dla mieszkańców z powodu braku środków i możliwości wsparcia za pośrednictwem LGD.</p> <p>Przyjęto w zakresie wsparcia dla JST – w ograniczonym zakresie termomodernizacji czy wymiany źródeł ciepła w obiektach użyteczności publicznej. Niewystarczające środki w LSR na kompleksową termomodernizację obiektów.</p> <p>Przyjęto w zakresie grantów – zajęcia dla dorosłych w zakresie edukacji dla klimatu.</p>
<p>Obszar jest bogaty w zasoby przyrodnicze, parki krajobrazowe, jednak mieszkańcy nie są świadomi posiadanych zasobów. Brakuje wiedzy w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatu (np. problem dużej ilości bioodpadów na terenach wiejskich) mieszkańca. Samorządy w prowadzonych inwestycjach powinny kłaść większy nacisk na zieloną infrastrukturę i oszczędność wody.</p>	<p>Przyjęto – operacja własne na działania dla edukacji dla Doliny Baryczy. Preferencja dla działań wszystkich branż i podmiotów na rzecz dostosowania do zmian klimatycznych.</p> <p>Przyjęto w zakresie zaplanowania animacji środowisk lokalnych na rzecz klimatu.</p>
<p>Mieszkańcy obszaru wskazali, że kobiety, osoby młode, seniorzy są grupami w niekorzystnej sytuacji.</p>	<p>Przyjęto w zakresie kryteriów wyboru preferujących osoby młode, kobiety czy</p>

Wyniki ankiety	Implementacja do LSR
Usługi – noclegowe, agroturystyka, edukacja regionalna, przewodnickie, opieka senioralna, wspomaganie kondycji fizycznej, sprzedaż produktu lokalnego, usługi doradcze, instalacyjne związane z klimatem, informatyczne, promocja/marketing, organizacja imprez okolicznościowych	Nie przyjęto w zakresie usług informatycznych, organizacji imprez okolicznościowych, promocji/marketingu Nie przyjęto w zakresie preferencji wsparcia dla tworzenia miejsc pracy dla osób 60 + (brak zainteresowania).

W celu skuteczniejszego informowania lokalnej społeczności o realizacji LSR poddano analizie sposób i skuteczność komunikacji. Najczęstszym źródłem wiedzy o działaniach LGD były bezpośrednie kontakty z członkami LGD, a na drugim miejscu ex-aequo informacje na stronach internetowych LGD oraz mailing. Media tradycyjne oraz materiały drukowane miały ograniczony zasięg i skuteczność.

Rysunek 4 Źródła wiedzy beneficjentów o działaniach LGD

Wnioski z analizy zostały uwzględnione w planie komunikacji oraz planowanych do rozwijania platform cyfrowych, obsługujących działania aktywizacyjne, podnoszące kompetencje mieszkańców w zakresie komunikacji cyfrowej poprzez szkolenia dla organów LGD, odbiorców działań, a także poprzez rozwijanie innowacyjnych społecznych narzędzi komunikacji, tj. bazy ofert z obszary www.dbpoleca.barycz.pl, społecznej platformy edukacyjnej www.edukacja.barycz.pl, zwiększanie dostępu do stron internetowych związanych z promocją turystyczną www.dolinabaryczy.travel, www.sklep.barycz.pl, www.szlakkarpia.barycz.pl oraz działaniami LGD www.nasza.barycz.pl, www.projekty.barycz.pl. Istotnym elementem planu komunikacji będzie wykorzystanie mediów społecznościowych LGD oraz partnerskich samorządów. W planie komunikacji przewidziano również informowanie osób w niekorzystnej sytuacji: kobiet, seniorów oraz młodzieży.

Z analizy opinii i ankiet wynika, że mieszkańcy którzy nie współpracowali do tej pory z LGD, w pierwszej kolejności szukają informacji na stronach internetowych gmin oraz mediach społecznościowych. Te kanały informacji będą nadal wykorzystywane. W przypadku seniorów i młodzieży, ankiety z przeprowadzonych wśród uczestników spotkań, wsparcia wymagają kompetencje cyfrowe wykorzystywane przy zdobywaniu informacji w zakresie finansów (dofinansowania) czy zaangażowania obywatelskiego. Seniorzy są grupą, do której informacja będzie docierać za pośrednictwem gminnych organów oraz przez organizacje pozarządowe pracujące z tym środowiskiem.

operacje własne oraz granty. Istotnym innowacyjnym narzędziem wdrażania i monitorowania aktywności w zakresie działań edukacyjnych na obszarze jest społeczna platforma www.edukacja.barycz.pl. Pozwala ona na monitorowanie aktywności podmiotów biorących udział w Programie. Zaplanowano aktywizację pozostałych placówek nie uczestniczących dotychczas w Programie tak, by w pełni mogły uczestniczyć w planowanych w ramach LSR działaniach. Zaplanowano w ramach wskaźników LGD udostępnienie za pośrednictwem strony www.edukacji.barycz.pl powstałych z dofinansowania ofert zakresu edukacji regionalnej i klimatycznej.

Tabela 10 Zestawienie ilościowe działań w ramach Programu Edukacja dla Doliny Baryczy i klimatu

Program Edukacja dla Doliny Baryczy i Klimatu	Dane ilościowe www.edukacja.barycz.pl obszar Doliny Baryczy		Ilość uczniów z obszaru LGD objętych programem	Ilość uczniów obszaru LGD realizujących obowiązki szkolny w 2022 r.	% uczniów obszaru LGD objętych Programem
Placówki edukacyjne od przedszkoli do szkół podstawowych	• ilość uczniów objętych programem	7608	5568	7779	72%
	• ilość placówek w programie	33	21	52	40%
	• ilość aktywnych kont - nauczyciele/dyrektorzy, gminy	782			
Ośrodki edukacji pozaszkolnej prywatne, publiczne, NGO	• ilość ośrodków pozaszkolnych w Programie	19			
	• ilość ofert ośrodków pozaszkolnych	118			
	• ilość aktywnych kont - edukatorzy	94			
Materiały pomocnicze dla nauczycieli i edukatorów	• ilość materiałów edukacyjnych/scenariuszy lekcji	643			
	• baza wiedzy, m. in. rysunki, opisy, ilustracje do tworzenia własnych materiałów	971			
	• ilość ścieżek edukacyjnych	40			
Narzędzia on-line wykorzystane przy tworzeniu zajęć/ofert edukacyjnych	• ilość puzzli	83			
	• ilość krzyżówek	22			
	• ilość plansz	156			

Źródło: opracowania własne LGD

W szczególności planuje się wspierać partnerskie działania podmiotów publicznych i społecznych w zakresie promocji turystyki lokalnej, w tym zwiększenie do niej dostępności poprzez szlaki turystyczne, budową małej infrastruktury, tj. kosze, tablice, przekierowanie do atrakcji, modernizację ścieżek edukacyjnych czy rozbudowę oferty audioprzewodników. W tym zakresie przewidywana jest realizacja operacji własnych, grantów oraz konkursów dla JST.

Doświadczenia realizacji operacji w partnerstwie

Tabela 12 Analiza migracji mieszkańców obszaru LGD

L.p.	Gmina	Zameldowanie	Wymeldowanie	Saldo	Saldo migracji
		osoba	osoba	osoba	$4 \times (1-40 \times ((\text{zameldowania} - \text{wymeldowania})) / (\text{liczba mieszkańców}))$
1	Cieszków	32	35	-3	4,10
2	Krośnice	82	80	2	3,96
3	Milicz	247	290	-43	4,29
4	Twardogóra	100	123	-23	4,29
5	Żmigród	126	160	-34	4,38
RAZEM		587	688	-101	4,2

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Zmieniająca się struktura ludności, rosnąca świadomość mieszkańców powoduje oczekiwania mieszkańców w zakresie oferty edukacyjnej i kulturalnej. W toku konsultacji, w większości gmin mieszkańcy zgłaszali potrzeby działania LGD w zakresie wsparcia oferty szkolnej i pozaszkolnej w zakresie edukacji regionalnej, klimatycznej dla różnych grup wiekowych, szczególnie dzieci, młodzieży oraz seniorów.

Ograniczenie w komunikacji publicznej, zwłaszcza pomiędzy gminami Żmigród- Milicz –Krośnice- Twardogóra, powodują, że mieszkańcy nie mogą w sposób zorganizowany korzystać z oferty edukacyjnej i czasu wolnego. Istotnym obszarem interwencji dla JST jest zaplanowanie działań ułatwiających komunikację wewnątrz obszaru. Ze względu na niewystarczające środki zaplanowano, że komunikacja rowerowa wsparta zostanie w ramach LSR działaniami promocyjnymi i edukacyjnymi, zachęcającymi do korzystania z przyjaznych dla klimatu sposobów komunikacji. Stosunkowo niski dochód podatkowy gmin objętych LSR ogranicza inwestycje, mobilizuje samorządy do działań partnerskich i pozyskiwanie środków z innych źródeł, w tym w ramach IIT oraz dedykowanych środków na rozwój Dolnośląskiej Cyklostrady w ramach których również planowane jest wsparcie sieci ścieżek rowerowych.

Tabela 13 Dochód podatkowy

L.p.	Gmina	Dochód podatkowych gmin w 2020 r.	Średnia arytmetyczna wskaźnika G gmin objętych obszarem LSR, według stanu na koniec 2020 r. (3750/objętych LSR)
1	Cieszków	1198,6	3,13
2	Krośnice	2433,12	1,54
3	Milicz	1590,76	2,36
4	Twardogóra	2113,32	1,77
5	Żmigród	1485,68	2,52
RAZEM		8821,48	2,27

Źródło danych: Ministerstwo Finansów

Istniejący potencjał ośrodków kultury i świetlic wiejskich zostanie wykorzystany do organizacji zajęć rozwojowych dla mieszkańców. W ramach LSR przewidziano działania wspierające jednostki kultury do organizacji istniejących regularnych zajęć w budynkach publicznych. Samorządy, w ramach dochodów własnych, ponoszą również koszty wsparcia, organizacji czasu wolnego i przeciwdziałania wykluczeniu mieszkańców. Skalę zapotrzebowania ilustrują dane osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej.

5	Żmigród	37	1	8	1	1	0
	RAZEM	196	7	39	1	3	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gmin

Zaplanowano wsparcie działań animacyjnych, szkoleniowych, doradczych, służących wymianie doświadczeń, promocji współpracy partnerskiej na rzecz powołania Rady seniorów, czy wykorzystania potencjału Młodzieżowych Rad, np. ukierunkowanie ich na opiniowanie działań dla klimatu.

4. Rynek pracy i działalność gospodarcza

Poziom bezrobocia na terenie LGD jest stosunkowo niski, wyższy współczynnik bezrobocia można odnotować na terenie oddalonej od większych ośrodków zatrudnienia, gminy Sośnie. Pomimo niewielkiego poziomu bezrobocia, to aktywność gospodarcza mieszkańców i kreowanie atrakcyjnych miejsc pracy na obszarze jest priorytetowe dla LGD, planuje się preferencyjne warunki dla osób młodych oraz kobiet.

Tabela 17 Średnie bezrobocie wśród mieszkańców obszaru w wieku produkcyjnym z uwzględnieniem płci

Bezrobotni na obszarze							
L.p.	Gmina	Bezrobotni	w tym kobiety	%	w tym mężczyźni	%	Udział liczby bezrobotnych zarejestrowanych na obszarze LSR w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na obszarze objętym LSR według stanu na koniec 2020 r.
1	Cieszków	151	85	56,29	66	43,71	3,75
2	Krośnice	181	95	52,49	86	47,51	2,93
3	Milicz	601	378	62,90	223	37,10	3,22
4	Twardogóra	328	181	55,18	147	44,82	3,17
5	Żmigród	486	268	55,14	218	44,86	3,6
	RAZEM	349,4	201,4	56,4	148	43,6	3,33

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Preferencje w dostępie do środków dla osób młodych w ramach wsparcia lokalnego rynku pracy potwierdzają wnioski wynikające z analizy ludności w potencjał z uwzględnieniem osób w wieku przedprodukcyjnym – do 17 r. ż.

Stworzenie warunków podjęcia pracy przez osoby młode będzie priorytetem planowania LSR.

Tabela 18 Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym

Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym				
L.p.	Gmina	Przedprodukcyjny Do 17r.ż	Produkcyjny	Udział liczby osób w wieku nieprodukcyjnym na obszarze LSR w liczbie mieszkańców obszaru objętego LSR według stanu na koniec 2020 r.
1	Cieszków	940	943	4,34
2	Krośnice	1635	1648	4,38
3	Milicz	4593	5491	5,46
4	Twardogóra	231	2696	3,41
5	Żmigród	2651	3090	3,68
	RAZEM	12133	13868	4,52

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych w ha						
Obszar	Powierzchnia gospodarstw ogółem	do 1 ha włącznie	1 - 5 ha	5 - 10 ha	10 - 15 ha	15 ha i więcej
Cieszków	233	5	122	42	19	45
Krośnice	496	6	272	102	49	67
Milicz	973	17	465	197	96	198
Twardogóra	332	6	163	71	24	68
Żmigród	718	9	309	150	89	161
RAZEM	2 752	43	1 331	562	277	539

Źródło: GUS

Na obszarze LGD średnia powierzchnia użytków rolnych przypadająca na 1 gospodarstwo rolne w 2020 roku wynosiła 14,47 ha. W gminie Żmigród powierzchnia ta jest największa i wynosi 16,62 ha, najmniejsza średnia powierzchnia 10,42 ha występuje w gminie Krośnice.

Tabela 22 Gospodarstwa domowe wg źródeł dochodów

Gospodarstwa domowe wg źródeł dochodów					
Obszar	z dochodem z działalności rolniczej	z dochodem z pozarolniczej działalności gospodarczej	z dochodem z pracy najemnej	z dochodem z emerytury i renty	z dochodem z innych niezarobkowych źródeł poza emeryturą i rentą
Cieszków	233	41	112	76	53
Krośnice	493	79	241	133	42
Milicz	957	177	444	275	153
Twardogóra	330	78	159	98	17
Żmigród	714	86	273	176	106
RAZEM	2 727	461	1 229	758	371

Źródło: CEDIG, Dane gmin

W 2020 roku 2 727 gospodarstw rolnych na obszarze LGD deklaruje dochody z działalności rolniczej, zdecydowana większość wskazuje jednak na dodatkowe dochody poza rolnictwem. Zaledwie 748 tj. ok. 27,43% gospodarstw domowych deklaruje, że ponad 50% ich dochodów ogółem stanowiły dochody z działalności rolniczej. Największą grupę stanowią gospodarstwa domowe, w których ponad 50% dochodów ogółem stanowiły dochody z pracy najemnej – 952.

Tabela 23 Gospodarstwa indywidualne wg głównego źródła utrzymania gospodarstwa domowego z użytkownikiem gospodarstwa rolnego w których ponad 50% dochodów ogółem stanowiły dochody ogółem

Gospodarstwa indywidualne wg głównego źródła utrzymania gospodarstwa domowego z użytkownikiem gospodarstwa rolnego w których ponad 50% dochodów ogółem stanowiły dochody ogółem z:					
Obszar	działalności rolniczej	działalności pozarolniczej	pracy najemnej	emerytury i renty	niezarobkowych źródeł utrzymania poza emeryturą i rentą

kulturalnych i krajobrazowych. To obszar urzekający bogactwem świata roślin i zwierząt. Tereny leżące w Dolinie Baryczy to kompleksy stawów rybnych, torfowisk, lasy łąkowe i łąki. Pod względem ornitologicznym Dolina Baryczy jest jednym z najcenniejszych obszarów w Europie. Na obszarze tym zidentyfikowano łącznie 64 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, w tym 37 gatunków łąkowych i 27 gatunków migrujących. Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 „Ostoja nad Baryczą” (tzw. ostoja siedliskowa), pokrywa się z niewielkimi odchyleniami z granicami Parku Krajobrazowego Doliny Baryczy. Obecność obszarów chronionych znacząco wpływa na ograniczenie rozwoju gospodarczego obszaru a przed przeprowadzeniem inwestycji i przedsięwzięć mogących negatywnie wpłynąć na gatunki i siedliska chronione w ramach sieci Natura 2000 wymagane jest przeprowadzenie oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.

Obszary leśne stanowią 40 % całej powierzchni Doliny Baryczy, co plasuje je znacznie powyżej krajowej średniej.. Na terenie dolnośląskiej części Doliny Baryczy działa Leśny Kompleks Promocyjny: „Lasy Doliny Baryczy” obejmujące nadleśnictwo Milicz i Żmigród.

W Dolinie Baryczy preferowane są przedsięwzięcia przyczyniające się do zachowania wymienionych powyżej walorów przyrodniczych, ich zrównoważonego wykorzystania, rozwijające i urozmaicające ofertę turystyczną obszaru i tworzące miejsca pracy w branżach istotnych społecznie (turystyka, rybactwo, edukacja na rzecz obszaru), służące zachowaniu i edukacji tych wyjątkowych walorach.

Kulturowe i przyrodnicze walory obszaru wspierane będą przez preferencje (kryteria wyboru) dla rozwiązań architektonicznych, nawiązujących do tradycyjnej architektury (wykorzystanie katalogu tradycyjnej architektury dla Doliny Baryczy), udostępnienie obiektów zabytkowych, a także poprzez realizację Grantów na wsparcie oferty turystycznej z wykorzystaniem szlaków turystycznych, ścieżek edukacyjnych. Zasoby przyrodnicze będą również chronione przez zwiększenie świadomości mieszkańców dzięki udziałowi z wyjazdach edukacyjnych w ośrodkach edukacji pozaszkolnej z terenu Doliny Baryczy oraz podejmowanych działaniach edukacyjnych na rzecz klimatu, np. w zakresie segregacji odpadów, gromadzenie wody, promocji nasadzeń przyjaznych ptakom i zapylaczom, itp.

7. Zasoby turystyczne

Dolina Baryczy obfituje zabytki kultury materialnej podkreślającej jej specyficzny charakter obszaru leżącego na pograniczu Śląska i Wielkopolski. Na charakterze kultury Doliny odcisnęły też decydujące piętno warunki naturalne. Z wczesnego średniowiecza pochodzą ślady najstarszych budowli obronnych w Dolinie Baryczy (grodziska w Lelikowie czy Wrocławicach). Ze średniowiecznych budowli obronnych na terenie doliny zachował się jedynie zamek w Miliczu. Istniejąca w Żmigrodzie wieża mieszkalna zwana kasztelańską powstała w XVI wieku na fundamentach wieży średniowiecznej. Na uwagę zasługują pałac Maltzanów z klasycystycznym parkiem w Miliczu, okazały pałac Hatzfeldtów w Żmigrodzie (spłonął w roku 1945; w roku 2008 ukończono remont zachowawczy części ruin). Interesujący jest zamek myśliwski von Salischów zbudowany na kształt wieży rycerskiej na Wzgórzu Joanny koło Postolina. W wielu miejscowościach Doliny Baryczy znajdowały się mniejsze pałace lub dwory. Dobrze zachowany jest pałac von Volmersteinów w Krośnicach (dziś urząd gminy). Natomiast okazały majątek von Reichenbachów w Goszczu, po renowacji i utworzeniu trwałej ruiny pełni funkcje kulturalne. W ubogiej Dolinie Baryczy powstawały głównie drewniane kościoły i to tylko w większych miejscowościach. Najstarsza zachowana drewniana świątynia, za to z unikalnym oryginalnym wyposażeniem, znajduje się w Trzebicku. Kościół św. Macieja w obecnym kształcie pochodzi z XVII wieku, został jednak wzniesiony na miejscu starszej świątyni, według podań założonej jeszcze przez św. Wojciecha. Przy wielu z wyjątkowych zabytków powstała oferta rekreacyjna, kulturalna lub edukacyjna dla mieszkańców lub turystów.

Ze względu na bogactwo historyczne, architektoniczne i przyrodnicze w naturalny sposób powstały tu liczne szlaki turystyczne: piesze, rowerowe, konne, kajakowe. Wszystkie główne obiekty turystyczne promowane są w ramach partnerskiego produktu turystycznego, jakim jest kolorowy szlak karpia, udostępnione są w aplikacji turystycznej Dolina Baryczy i promowane na stronie www.dolinabaryczy.trevel. Każda z miejscowości wzbogacona została o unikatową ofertą spacerów z audioprzewodnikiem, opracowaną w ramach Grantów dla NGO. Powstające w ramach operacji własnych i środków własnych LGD publikacje cieszą się dużym zainteresowaniem i są dystrybuowane przez wszystkie podmioty na obszarze.

4	Twardogóra	2696	21,25	1972	15,54
5	Żmigród	3090	21,47	2235	15,53
	RAZEM	13 868	21%	10 199	16%

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Powyższe dane pokazują obecność wszystkich trzech grup na obszarze, spójność z diagnozą, a tym samym podjęciem działań na rzecz wszystkich tych trzech grup we wszystkich celach i przedsięwzięciach LSR, poprzez preferencje w ramach lokalnych kryteriów wyboru i/lub dedykowane wsparcie do tych grup, jako odbiorców działań.

Tabela 27 Podsumowanie analizy wraz ze wskazaniem źródeł finansowania

Obszar	Potencjał obszaru, mocne strony; elementy łączące;	Potrzeby obszaru; jego słabe strony; deficyty i problemy	Fundusz
Gospodarczy	Istniejąca i rozpoznawalna turystyczna oferta obszaru Doliny Baryczy, bazująca na produktach i usługach lokalnych. System certyfikacji Dolina Baryczy Poleca, współpraca podmiotów, istniejące gospodarstwa rolne.	Zmniejszająca się liczba osób chcących kontynuować tradycyjne zawody - rolnictwo, rybactwo, meblarstwo, kowalstwo itp. Niewystarczająca ilość i niewielka różnorodność produktów lokalnych do sprzedaży w krótkim łańcuchu dostaw (sklepy, restauracje). Niedostateczny rozwój i dostępność oferty opiekuńczej, umożliwiającej mieszkańcom powrót na rynek pracy, w tym żłobków i przedszkoli, opieki nad osobami starszymi. Brak instytucji otoczenia biznesu, brak kompleksowego wsparcia i doradztwa dla lokalnej przedsiębiorczości, zróżnicowanych usług, zawodów, profesji. Problemy z dostępem oraz z ilością usług dla osób starszych w zakresie kultury i usług społecznych, medycznych. Rosnące zapotrzebowanie na usługi w zakresie adaptacji do zmian klimatu.	WPR
Społeczny	Rosnące zainteresowanie poznawaniem specyfiki Doliny Baryczy, wzrost świadomości ekologicznej i potrzeba podejmowania działań dla klimatu. Doświadczenia i zaangażowanie partnerów w Program Edukacji dla Doliny Baryczy i klimatu. Doświadczone NGO, miejsca do prowadzenia działań aktywizacyjnych.	Niska świadomość ekologiczna mieszkańców związana z przeciwdziałaniem zmianom klimatu, zachowaniu naturalnej/ rodzimej bioróżnorodności, dotycząca gospodarki odpadami. Słaba znajomość wśród mieszkańców lokalnej historii, dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, specyfiki krajobrazu. Niewielkie zaangażowanie większości społeczeństwa, szczególnie młodzieży, w aktywność i życie społeczne na obszarze (wolontariat). Odływ młodych i aktywnych ludzi, brak wsparcia dla „wypalonych” liderów. Niskie kompetencje cyfrowe osób 60+, umożliwiające dostęp do informacji. Niewystarczająco rozwinięta, doposażona i zagospodarowana przez działania baza ośrodków kultury, bibliotek i świetlic, miejsc i ośrodków edukacji pozaszkolnej. Ograniczenie dostępu do miejsc świadczenia usług społecznych ze względu na wysokie koszty utrzymania obiektów.	WPR

Strategia LGD będzie realizowała, w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, następującą interwencję: I. 13. 1 LEADER /Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS). Interwencja LEADER ukierunkowana będzie na budowaniu lokalnej tożsamości, bazującej na aktywizacji społecznej i przy wykorzystaniu miejscowych zasobów, w sposób zapewniający najlepsze zaspokojenie potrzeb społeczności wiejskich, w tym przez wykorzystanie wiedzy, innowacji i rozwiązań cyfrowych.

W ramach interwencji planowane są 2 komponenty:

1. Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (projekty realizowane przez beneficjentów w ramach LSR);
2. Zarządzanie lokalnymi strategiami rozwoju i animacji (koszty funkcjonowania LGD).

Cele interwencji będą osiągnięte przez LGD przez realizację operacji w następujących zakresach wsparcia:

1. Rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki, w szczególności:
 - a) podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne;
 - b) rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej.
2. Rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych, w szczególności w zakresie:
 - a) gospodarstw agroturystycznych
 - b) zagród edukacyjnych.
6. Poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej.
7. Kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolno - spożywczej, zielonej gospodarki, biogospodarki oraz ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego polskiej wsi, a także wzmacnianie programów edukacji liderów życia publicznego i społecznego.
9. Ochrona dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego polskiej wsi.

Na etapie planowania LSR monitorowana była zgodność i komplementarność celów i zakresów interwencji, wynikający z założeń programu z uwzględnieniem potrzeb, potencjału i form ich realizacji. Realizacja celów LSR oraz komplementarnych zapisów dokumentów strategicznych przyczynią się do wzmocnienia rozwoju regionu i rozwiązywania problemów społecznych. Zaplanowane kierunki rozwoju i doświadczenie partnerów obszaru pozwolą na pozyskiwanie środków z innych źródeł.

2. Powiązanie ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 roku

Misję Dolnego Śląska ukierunkowaną na 2030 rok określono jako: Otwarcie Na Siebie – Otwarcie Na Świat. Ta otwartość postrzegana jest poprzez: wyrównywanie szans rozwojowych, wzrost aktywności mieszkańców regionu, wieloaspektową (społeczna, gospodarcza, przestrzenna) integrację, partycypacyjne zarządzanie regionem. Celem nadrzędnym strategii rozwoju Dolnego Śląska jest: harmonijny rozwój regionu i wysoka jakość życia dolnośląskiej społeczności.

Jako cele strategiczne wyznaczono: 1. efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu, 2. poprawa jakości i dostępności usług publicznych, 3. wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego, 4. odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego, 5. wzmocnienie przestrzennej spójności regionu. Cele i przedsięwzięcia określone w LSR są zgodne ze Strategią Województwa Dolnośląskiego.

Tabela 28 Powiązanie ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

Wybrane cele operacyjne Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030	Cele LSR
1.1 Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów	C.2 - P.2.1, P.2.2
1.4. Wspieranie rozwoju i rewitalizacja zdegradowanych obszarów wiejskich i miejskich	C.3 - P.3.1.
3.1. Kształtowanie postaw obywatelskich	C.2- P.2.1, P.2.2
3.2. Wzrost społecznej integracji	C.3- P.3.2

szczegółności bazującego na lokalnych produktach i usługach, jego upowszechnienie wśród mieszkańców P.1.1, a także preferencja dla rozwoju branży i firm poro klimatycznych P.1.2 oraz rozwinięcie oferty turystycznej P.3.1. i ułatwienie dostępu do usług P.3.2. przyczynią się do podniesienia poziomu jakości życia mieszkańców LGD, co jest celem wszystkich gminach strategii i planów.

Tabela 31 Wykaz dokumentów i powiązanie ich z celami LSR

Dokumenty	Cieszków	Krośnice	Milicz	Twardogóra	Żmigród
Plan gospodarki niskoemisyjnej	C2	C2	C2	C2	
Plan gospodarki odpadami	C2	C2	C2	C2	
Strategia rozwiązywania problemów społecznych	C1,C2	C1,C2	C1,C2	C1,C2	C1,C2
Strategia rozwoju transportu/elektromobilności	-	-	C3		
Strategia rozwoju gminy	C1,C2,C3	C1,C2,C3	C1,C2,C3	C1,C2,C3	C1,C2,C3

Źródło: Opracowanie własne LGD, grupa robocza

W LSR założono integrowanie różnych sektorów, partnerów, zasobów czy branż działalności gospodarczej, w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć. W opracowaniu założeń do LSR wzięto pod uwagę dane i wypracowane potrzeby w zakresie adaptacji do zmian klimatu, których rozwiązanie uszczegóławiane jest w opracowywanym w partycypacyjny sposób, międzygminnym planie adaptacji do zmian klimatu dla Doliny Baryczy (MPA). Dokument ten pozwoli na precyzyjne zaplanowanie działań na rzecz klimatu realizowanych przez wszystkich partnerów i podmioty wdrażające LSR, np. poprzez dostosowanie kryteriów wyboru projektów, ofert edukacyjnych czy planów działań aktywizacyjnych dla społeczności lokalnych.

Przewidziane w LSR przedsięwzięcia wykazują synergię lub są względem siebie komplementarne w stopniu: w ramach **Celu 1 Rozwój potencjału gospodarczego dla klimatu w powiązaniu ze spójną ofertą turystyczną** zaplanowano wsparcie podmiotów gospodarczych, w tym rolników, w zakresie rozwoju oferty ze szczególnym uwzględnieniem branży turystycznej, produktów i usług lokalnych, a także działalności sprzyjając adaptacji obszaru do zmian klimatu. W wyniku wsparcia utworzenia nowych lub rozwoju ofert istniejących działalności, zostanie upubliczniona (www.dbpoleca.barycz.pl) i będzie promowana (system Dolina Baryczny Poleca) oferta skierowana do mieszkańców i turystów. Komplementarne i uzupełniające rezultaty celu zostaną wzmocnione w ramach operacji własnych, związanych ze wsparciem działań na rzecz sieciowania i promocji oferty obszaru. Działania, których realizacja pozwoli na zwiększenie poziomu atrakcyjności rekreacyjnej, turystycznej i kulturalnej na obszarze LGD, upublicznienie i upomnienie oferty. Realizacja operacji w zakresie wsparcia oferty edukacyjnej zidentyfikowanej na stronie www.edukacja.barycz.pl w ramach Programu Edukacji dla Doliny Baryczy i klimatu, w tym zagród edukacjach, jest bezpośrednio powiązana z planowanymi do wsparcia działaniami w ramach Celu 2, w tym Grantów na udział w ofercie edukacyjnej, a także działań wspierających zwiększenie świadomości mieszkańców na rzecz adaptacji do zmian klimatu. Ponadto preferencje dla rozwiązań wykorzystujących odnawialne źródła energii, czy wsparcia GOZE przyczynią się bezpośrednio do osiągnięcia założeń **Celu 2 Rozwój potencjału społecznego na rzecz rozwoju regionu i adaptacji do zmian klimatu**, w ramach którego zaplanowano realizację projektów partnerskich na rzecz wsparcia aktywności mieszkańców oraz operacje własne w zakresie przygotowanie kadr i pomocy do realizacji programu Edukacja dla Doliny Baryczy i klimatu, konkursy na pomoce edukacyjne w zakresie edukacji dla klimatu, systemowe działania w zakresie aktywizacji mieszkańców obszaru do realizacja Międzygminnego planu adaptacji do zmian klimatu. Wszystkie działania przyczynią się do zwiększenia świadomości mieszkańców. Umiejętności identyfikacji przyjaznych dla klimatu rozwiązań w zakresie własnych działań, a także docenienia wartości działań podejmowanych przez sektor gospodarczy czy publiczny. Planowane do realizacji Granty związane z udziałem młodzieży oraz seniorów w ofercie ośrodków edukacji przyczynią się do zwiększenia

8.1.B Rozwój kształcenia ogólnego Zakres wsparcia:

f) wyposażenie lub doposażenie szkół i placówek oświaty w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji programów nauczania oraz zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej;

Działania z zakresu edukacji ekologicznej Zakres wsparcia: a) popularyzacja edukacji ekologicznej, przyrodniczej, między innymi poprzez organizację zajęć dla dzieci/uczniów, kadry pedagogicznej i zarządzającej; 217 b) zajęcia dla dzieci/uczniów, kadry zarządzającej i nauczycieli zapoznające z zasadami i celami zrównoważonego rozwoju; c) kształtowanie postaw prośrodowiskowych i proekologicznych poprzez realizację, w szczególności w środowisku lokalnym, działań na rzecz ochrony środowiska; d) upowszechnienie i realizacja metod pracy z dziećmi/uczniami w postaci eksperymentu przyrodniczego i projektu ekologicznego.

Ten typ projektu może być realizowany samodzielnie lub łącznie z typami projektu 8.1.A, 8.1.B i 8.1.C.

LGD planuje korzystać z krajowych programów na szczeblu ministerialnym, programów fundacji, innych stowarzyszeń oraz z programów międzynarodowych w charakterze partnera, np. w programie Horyzont Europa.

Rozdział VI – Cele i wskaźniki

Strategicznym celem LGD jest działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju dolnośląskiej części Doliny Baryczy, z poszanowaniem dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, wpieranie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatu.

1. Wizja ujęta w haśle to: Dolnośląska Dolina Baryczy blisko przyrody dla klimatu.

C.1 Rozwój potencjału gospodarczego dla klimatu w powiązaniu ze spójną ofertą turystyczną	C.2 Rozwój potencjału społecznego na rzecz rozwoju regionu i adaptacji do zmian klimatu	C.3 Rozwój potencjału infrastruktury lokalnej w oparciu o zasoby przyrodnicze i adaptację do zmian klimatu
P.1.1 Zrównoważona gospodarka lokalna produktów i usług dla turystyki	P.2.1. Aktywizacja mieszkańców na rzecz współpracy dla specyfiki obszaru i klimatu	P.3.1. Zwiększenie dostępu do infrastruktury turystycznej służącej zachowaniu zrównoważonego rozwoju
P.1.2 Zrównoważona gospodarka dla klimatu i podniesienia jakości życia mieszkańców	P.2.2. Wzmocnienie i rozwój potencjału społecznego mieszkańców w zakresie działań dla klimatu	P.3.2. Zwiększenie dostępu do miejsc świadczenia usług lokalnych przyjaznych dla klimatu

2. Opis celów:

Cele sformułowano na podstawie diagnozy obszaru Doliny Baryczy, przeprowadzonej analizy SWOT oraz potrzeb poszczególnych sektorów. Potrzeby te rozpoznane zostały w trakcie przeprowadzonych spotkań warsztatowych i konsultacyjnych, w których wzięli udział przedstawiciele sektora publicznego, społecznego i gospodarczego.

Do każdego z celów sformułowano przedsięwzięcia zawierające konkretne sposoby i metody osiągnięcia celów LSR. W planowaniu celów uwzględniono obszary analizy SWOT, gdzie cele sfery środowiskowo-kulturowe uzupełniają się z celami ze sfer gospodarczej i społecznej. Pozwoli to na faktyczne uwzględnienie celów przekrojowych i realizację zasady zintegrowania w całej strukturze celów LSR. Zgodnie z metodyką prac nad LSR, problemy mają swoje zidentyfikowane przyczyny i potencjalne negatywne następstwa - skutki, którym powinno przeciwdziałać planowanie interwencji.

Cel 1. Rozwój potencjału gospodarczego dla klimatu w powiązaniu ze spójną ofertą turystyczną służący zachowaniu specyfiki obszaru i polepszeniu jakości życia. Wynika ze zdiagnozowanych problemów sektora gospodarczego, w tym niską opłacalnością rolnictwa, wysokich kosztów prowadzenia działalności, braku sprawnie działającej sieci dystrybucji produktów lokalnych, niewystarczającej infrastruktury do prowadzenia przetwórstwa

Tabela 32 Opis przedsięwzięć

Cel	C.1 Rozwój potencjału gospodarczego dla klimatu w powiązaniu ze spójną ofertą turystyczną	
Przedsięwzięcie:	P.1.1 Zrównoważona gospodarka lokalna produktów i usług dla turystyki	
<p>Konkurs: Podejmowanie lub rozwijanie działalności w zakresie produktów lub usług lokalnych bazujących na potencjale obszaru.</p> <p>1. produkty usługi lokalne powstające z surowca pochodzącego z obszaru i/lub produkowane na obszarze, w szczególności w sposób tradycyjny (min. 25 lat udokumentowanego sposobu wytwarzania) m.in.: owoce, warzywa, wędliny, nabiał, wypieki oraz rękodzieło artystyczne.</p> <p>2. usługi lokalnych tj: gastronomiczne, noclegowe w tym agroturystyka (jako dodatkowa działalność małych gospodarstw rolnych), rekreacyjne jako udostępniające walory obszaru, edukacyjne w zakresie edukacji regionalnej, przyrodniczej, klimatycznej - w tym zagrody edukacyjne (prowadzone jako dodatkowa działalność małych gospodarstw rolnych), przewodnickie, wypożyczalnie sprzętu służącego do uprawiania zrównoważonej turystyki.</p> <p>Grupa wsparcia: osoby fizyczne mikro i małe firmy, rolnicy i ich domownicy prowadzący małe gospodarstwa rolne (działalność pozarolniczej w zakresie agroturystyki, zagród edukacyjnych).</p>	<p>WPR: 1.Rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki</p> <p>2.Rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych</p>	<p>Wskaźnik produktu: Liczba operacji w zakresie utworzenia działalności Liczba operacji w zakresie rozwoju działalności lub rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa Liczba ofert na stronie www.dbpoleca.barycz.pl lub/i na stronie www.edukacja.barycz.pl (jeśli dotyczy)</p> <p>Wskaźnik rezultatu: R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach</p>
<p>Operacja własna: Wsparcie działań animujących sieciujących oraz podnoszących wiedzę w zakresie budowania marki obszaru Doliny Baryczy, promocji oferty produktów i usług lokalnych, działań adaptacyjnych do zmian klimatu, wsparcie systemu certyfikacji Dolina Baryczy Poleca www.dbpoleca.barycz.pl)</p> <p>Grupa wsparcia: za pośrednictwem LGD producenci i usługodawcy z sektora społecznego, gospodarczego i publicznego.</p>	<p>WPR: Kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolno-spożywczej, zielonej gospodarki, biogospodarki, oraz ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego polskiej wsi a także</p>	<p>Wskaźnik produktu: Liczba działań o charakterze sieciującym</p> <p>Wskaźnik rezultatu: R.1PR Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom: liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami.</p>

<p>Modelowe rozwiązania zapobiegające skutkom zmian klimatu w zakresie błękitnej / zielonej infrastruktury</p> <p>Grupa wsparcia: Partnerzy społeczni NGO, mieszkańcy działający w porozumieniu z JST</p>	<p>inwestycji infrastrukturalnych</p>	
<p>Przedsięwzięcie: P.2.2. Wzmocnienie i rozwój potencjału społecznego mieszkańców w zakresie działań dla klimatu</p>		
<p>Grant: Edukacja dla Doliny Baryczy i klimatu w szkołach – udział w zacięciach pozalekcyjnych w ramach oferty edukacji regionalnej i klimatycznej – www.edukacja.barycz.pl.</p> <p>Grupa wsparcia; za pośrednictwem JST placówki edukacyjne wszystkich szczebli realizujące program Edukacja dla Doliny Baryczy</p>	<p>WPR: Kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolno-spożywczej, zielonej gospodarki, biogospodarki, oraz ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego polskiej wsi a także wzmacnianie programów edukacji liderów życia publicznego i społecznego, z wyłączeniem inwestycji infrastrukturalnych</p>	<p>Wskaźnik produktu: Liczba działań o charakterze sieciującym</p> <p>Wskaźnik rezultatu: R.1PR Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom: liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami.</p>
<p>Projekty partnerskie Edukacja dla Doliny Baryczy i klimatu dla mieszkańców - wyjazdach do ofercie edukacyjnej dla dorosłych www.edukacja.barycz.pl.</p> <p>Wsparcie aktywności mieszkańców np. realizacja gminnych edycji konkursu na eko - aktywne sołectwo.</p> <p>Zaangażowanie mieszkańców w tworzenie ogólnodostępnej oferty kulturalnej, dla seniorów, młodych doposażenie (instrumenty, stroje) istniejących zespołów/orkiestr formacji tworzących stałą ofertę kulturalną</p> <p>Grupa wsparcia; za pośrednictwem placówki sołectwa, seniorzy, KGW, Grupy nieformalne w Partnerstwie z GOK</p>	<p>WPR: Kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolno-spożywczej, zielonej gospodarki, biogospodarki, oraz ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego polskiej wsi a także wzmacnianie programów edukacji liderów życia publicznego i społecznego, z wyłączeniem</p>	<p>Wskaźnik produktu: Liczba działań o charakterze sieciującym</p> <p>Wskaźnik rezultatu: R.1PR Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom: liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami.</p>

5. Zarząd rozpatruje wnioski członków LGD oraz społeczności lokalnej w zakresie zmian w LRS i działalności LGD, po ich rozpatrzeniu opiniuje w drodze konsultacji zmiany i po uzyskaniu opinii Rady zatwierdza.
6. Zarząd przyjmuje procedurę wyboru operacji wraz z organizacją i wykorzystaniem narzędzi elektronicznych do przeprowadzenia oceny. Zarząd dba, by procedury zostały opracowane w sposób łatwy do zrozumienia dla potencjalnych wnioskodawców, a przyjęta kryteria nie budziły wątpliwości interpretacyjnych zarówno dla członków Rady, jak i wnioskodawców.

2. Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów:

1. Kryteria zostaną opracowane przez LGD w procesie partycypacyjnym, po zapoznaniu się z wytycznymi szczegółowymi w zakresie przyznawania wypłaty i zwrotu pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023 – 2027 dla interwencji I.13.1 Leader/Rozwój Lokalny Kierowany Przez Społeczność (RLKS) – komponent wdrażania LSR (na etapie tworzenia LSR wytyczne nie były jeszcze zatwierdzone przez właściwego ministra).
2. Kryteria wyboru operacji będą powiązane z diagnozą obszaru i wnioskami z konsultacji zawartymi w LSR.

LGD planuje zastosować kryteria:

1. dostępne, tj. warunkujące udzielenie wsparcia, zwłaszcza w zakresie przedsięwzięć dla przedsiębiorców, aby zgodnie z zapisami PS WPR pomoc ofiarować tylko w tym zakresie, jaki jest zgodny z celami LSR; Kryteria mogą wskazywać kody PKD, na jakie zostanie udzielone wsparcie.
2. rankingujące, czyli premiujące operacje o określonym charakterze. Zgodnie z informacjami zawartymi w założeniach do LSR wynikającymi z doświadczeń z wdrażania poprzednich strategii oraz wysokiej oceny przejrzystości i skuteczności przyjętych kryteriów (ewaluacja, ocena szkoleń) planuje się opracowanie kryteriów premiujących:
 - realizację lokalnej polityki klimatycznej wypracowanej w ramach międzygminnego planu adaptacji do zmian klimatu w działania służące zrównoważonemu rozwojowi Doliny Baryczy
 - wsparcie podmiotów upubliczniających i sieciujących ofertę poprzez stronę www.dbpoleca.barycz.pl, www.sklep.barycz.pl, współpracujących w ramach krótkich łańcuchów dostawy z użytkownikami znaku Dolin Baryczny Poleca
 - promocję całego obszaru Doliny Baryczy z wykorzystaniem logo i hasła promocyjnego oraz map całego obszaru Doliny Baryczy
 - wykorzystujących założenie i/ lub katalog tradycyjnej architektury Doliny Baryczy lub działania udostępniające obiekty zabytkowe
 - premiujące działania realizowane w oparciu o infrastrukturę szlaków turystycznych jako ich modernizację, udostępnienie, promocję
 - preferencje dla podmiotów nowych które nie korzystały wcześniej ze wsparcia LGD
 - gotowość projektu do realizacji, w tym kompletność dokumentacji, pozwoleń oraz szacowanie kosztów umożliwiających terminową ocenę i realizację wniosków
 - udział w szkoleniach gwarantujących znajomość założeń LSR, sprawną realizację projektów oraz włączanie się beneficjentów w strategiczne działania do aktywizujące
 - dostęp do środków dla osób grup wymagających wsparcia tj. kobiet, i/ lub osób do 25 r. ż., a także premiujących dodatkowe miejsca pracy, w tym dla osób z tych grup
 - wykorzystanie innowacjach społecznościowych narzędzi komunikacji działań, ofert i postępów w realizacji, tj. strony (www.dbpoleca.barycz.pl, aplikacja mobilna, www.edukacja.barycz.pl i innych), a także w zakresie premiowania innowacyjnych rozwiązań jako wdrożenie nowego lub istotnie ulepszanego produktu (wyrobu lub usługi), nowego lub istotnie ulepszanego procesu, nowej metody marketingu lub nowej metody organizacji w zakresie praktyk biznesowych, organizacji miejsca pracy bądź relacji ze środowiskiem zewnętrznym.

Zakresem innowacji będzie stosowanie niestandardowych lub pro-ekologicznych rozwiązań konstrukcyjnych, technologicznych, architektonicznych. Partycypacyjne wykorzystanie powstałej infrastruktury (współpraca międzysektorowa, służąca realizacji celów inwestycji, wykorzystanie

Przedsięwzięcie	Wskaźnik produktu	Metodologia doboru i wartości wskaźnika	Wskaźnik rezultatu	Metodologia doboru i wartości wskaźnika
	Liczba operacji w zakresie rozwoju działalności lub rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	W Planie Działania wskazano wartość wynikającą z podziału zaplanowanej alokacji przez maksymalną kwotę możliwą do uzyskania w ramach jednej operacji. Bezpośrednim efektem przeprowadzonego naboru będzie realizacja operacji w zakresie utworzenia działalności w branży produktów i usług lokalnych.	Wskaźnik rezultatu W.1.1 R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR	W związku z opisem obowiązkowego wskaźnika dla WPR, z którego wynika, że rezultatem wsparcia finansowego ma być wsparcie przedsiębiorstw na obszarach wiejskich, dla zakresu związanego z rozwojem działalności przyjęto właśnie liczbę podmiotów, które uzyskają wsparcie
	Liczba ofert na stronie www.dbpoleca.barycz.pl lub/i na stronie www.edukacja.barycz.pl (jeśli dotyczy)	Zakres tematyczny możliwych operacji zakłada wsparcie oferty turystycznej obszaru (usługi i produkty lokalne), których katalog znajduje się na prowadzonej przez LGD stronie www.dbpoleca.barycz.pl . Planuje się, że każda z ww. operacji pozwoli wesprzeć (wpisać nową lub utrzymać istniejącą ofertę usług lub produktów). Dodatkowo, jeśli przedmiotem działalności będzie oferta edukacyjna/przewodnicka, obowiązkiem beneficjenta będzie wpisanie jej na stronę edukacja.barycz.pl	nd	nd
	Liczba działań o charakterze sieciującym	Zakres operacji własnej zakłada wsparcie podmiotów w ramach systemu promocji Dolina Baryczy Poleca, który jest działaniem spajającym ofertę obszaru.	Wskaźnik rezultatu W.1.1 R.1PR Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i	Zaplanowana operacja własna zakłada wsparcie grona osób/podmiotów w ramach wspólnej marki Doliny Baryczy. Operacja przewiduje wzmocnienie lokalnych producentów i usługodawców w ramach

Przedsięwzięcie	Wskaźnik produktu	Metodologia doboru i wartości wskaźnika	Wskaźnik rezultatu	Metodologia doboru i wartości wskaźnika
			projektów WPR	
	Liczba operacji polegających na rozwoju przedsiębiorstwa	W Planie Działania wskazano wartość wynikającą z podziału zaplanowanej alokacji przez maksymalną kwotę możliwą do uzyskania w ramach jednej operacji. Bezpośrednim efektem przeprowadzonego naboru będzie realizacja operacji w zakresie utworzenia działalności w branży wskazanej w opisie przedsięwzięcia	Wskaźnik rezultatu W.1.2 R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR	W związku z opisem obowiązkowego wskaźnika dla WPR, z którego wynika, że rezultatem wsparcia finansowego ma być wsparcie przedsiębiorstw na obszarach wiejskich, dla zakresu związanego z rozwojem działalności przyjęto właśnie liczbę podmiotów, które uzyskają wsparcie
	Liczba ofert na stronie www.dbpoleca.barycz.pl/inne	Zakres tematyczny możliwych operacji zakłada wsparcie oferty turystycznej obszaru (usługi i produkty dla obszaru/mieszkańców), których katalog znajduje się na prowadzonej przez LGD stronie www.dbpoleca.barycz.pl . Planuje się, że każda z ww. operacji pozwoli wesprzeć (wpisać nową lub utrzymać istniejącą ofertę usług lub produktów).	nd	nd

Przedsięwzięcie	Wskaźnik produktu	Metodologia doboru i wartości wskaźnika	Wskaźnik rezultatu	Metodologia doboru i wartości wskaźnika
o mieszkańcó w w zakresie działań dla klimatu		<p>mieszkańców Doliny Baryczy, toteż właściwym wskaźnikiem produktu jest właśnie planowana liczba osób rozumiana jako grupa, do której projekty będą skierowane (m.in. w zakresie udziału w ofercie zajęć dot. obszaru czy doposażeniu miejsc spotkań i wspierających życie kulturalne na obszarze).</p> <p>Przyjętą wartość oszacowano na podstawie dotychczas zrealizowanych projektów o analogicznym zakresie</p>	<p>ch z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami.</p>	<p>wymiany wiedzy w ramach planowanych projektów. Głównym celem projektów tych jest wzrost świadomości nt. przeciwdziałania zmianom klimatu, edukacja regionalna, aktywizacja lokalnej społeczności oraz promocja zrównoważonego trybu życia.</p>
Przedsięwzięcie P.3.1. Zwiększenie dostępu do infrastruktury turystycznej służącej zachowaniu zrównoważonego rozwoju	Liczba operacji	Bezpośrednim efektem wykorzystania środków będzie realizacja operacji z zakresu wsparcia oferty ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej/dla mieszkańców	R.41PR Łączenie obszarów wiejskich w Europie: odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR	Wskaźnik jest adekwatny do przyjętego wskaźnika produktu, bowiem wskazane ilości osób dotyczą operacji wspierających małą infrastrukturę turystyczną i ofertę turystyczną. Wskaźnik wskazuje min. liczbę osób, która skorzysta z planowanych narzędzi dofinansowanych w WPR.

1. podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, tworzenia gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych – do wysokości 150 tys. zł,
2. projektów grantowych do wysokości 500 tys. zł przy czym wysokość pojedynczego grantu:
 - w pozostałych zakresach zadań objętych grantami – ustalana będzie na bazie projektu budżetu (art. 83 ust. 1 lit. c oraz ust. 2 lit. b); maksymalna kwota zostanie określona w oparciu o dane historyczne.
 - w pozostałych przypadkach Wdrażania LSR (w tym na operacje własne) wsparcie będzie miało formę dotacji w postaci refundacji kosztów kwalifikowalnych do wysokości 500 tys. zł.

W przypadku Wdrażania LSR intensywność wsparcia będzie wynosiła:

- do 65% kosztów kwalifikowalnych, z wyłączeniem operacji realizowanych w ramach rozwoju pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych,
- do 85% kosztów kwalifikowalnych w przypadku operacji realizowanych w ramach rozwoju pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych,
- do 100% kosztów kwalifikowalnych na operacje obejmujące inwestycje nieprodukcyjne w przypadku podmiotów innych niż jednostki sektora finansów publicznych,
- do 75% kosztów kwalifikowalnych na operacje obejmujące inwestycje nieprodukcyjne w przypadku jednostek sektora finansów publicznych, z czego pomoc finansowa z WPR wynosi maksymalnie 55% kosztów kwalifikowalnych, a pozostałe 20% kosztów kwalifikowalnych ze środków budżetu państwa.

Plan wykorzystania budżetu w ujęciu rocznym przedstawia załącznik nr 4 do niniejszej strategii i pozostaje on w korelacji z załącznikiem 2, tj. z Planem działania. W Planie działania określono planowane terminy ogłoszenia naboru, natomiast w Planie wykorzystania budżetu wskazano plan kontraktacji środków między beneficjentami a Samorządem Województwa. W załączniku nr 4 przyjmuje się zasadę, że kontraktacja środków następuje po ok. roku od momentu ogłoszenia naboru.

Założenia finansowe dla WPR

Maksymalne kwoty środków w ramach WPR 2023-2027 przewidzianych w poszczególnych LSR na wsparcie operacji realizowanych w ramach LSR są uzależnione od liczby ludności wiejskiej zamieszkałej na obszarze objętym LSR i dla przedmiotowej strategii wynoszą 2 462 500 EUR. Środki z tych funduszy zostaną wykorzystane w ramach dwóch komponentów - wdrażanie LSR oraz zarządzanie LSR. Działania animacyjne będą realizowane w ramach wszystkich celów i zaplanowanych operacji własnych LGD. Przewiduje się, że środki przewidziane w ramach wsparcia przedsiębiorczości w celu 1 zostaną realokowane w ramach jednego naboru. W zakresie projektów grantowych - zaplanowano **3 projekty grantowe**, z uwzględnieniem maksymalnej kwoty na jedną operację, tj. 500 000 zł. LGD planuje realizację **6-u operacji własnych** z budżetami oscylującymi w granicach 50 000-250 000 zł. Przewiduje się także realizację **projektu partnerskiego/w partnerstwie** z planowaną alokacją w kwocie 100 000 zł.

Tabela 34 Planowana wysokość środków na wdrażanie LSR i zarządzanie LSR

PLANOWANA WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW NA WDRAŻANIE LSR I ZARZĄDZANIE LSR (art. 34 ust. 1 lit. b i c rozporządzenia nr 2021/1060)				
Zakres wsparcia	Program/Fundusz			Środki ogółem (EUR)
	PS WPR	EFRR*	EFS+*	
Wdrażanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 2021/1060)	2 000 000	0	0	2 000 000
	462 500	0	0	462 500

prowadzonych przez biuro LGD, w tym przez rejestry doradztw, list obecności, informacji na temat odwiedzin strony internetowej. Ocenę zebranych informacji będzie się analizować w stosunku do założonych wartości. Zebrane informacje będą podstawą do przygotowania sprawozdań lub innych wymaganych raportów.

Elementy podlegające monitoringowi:

Doradztwo

Elementy podlegające monitorowaniu	Wykonawca monitoringu	Źródła i metody zbierania danych	Czas i okres dokonania pomiaru	Analiza i ocena pozyskanych danych: wskaźniki
<u>Działania informacyjno - promocyjne LGD:</u> czy jest zainteresowanie takimi działaniami oraz czy tematy są odpowiednio dobrane ?	Biuro LGD	- lista obecności - ankieta - odbiorcy działań - portal społecznościowy LGD - strona internetowa - plan komunikacji	czas pomiaru: -na bieżąco -po realizacji poszczególnych działań -przed planowaną ewaluacją okres pomiaru: obejmuje czas od ostatniego monitoringu	- wskaźnik: liczba interesantów korzystających z działania
<u>Działania aktywizacyjne LGD w ramach animacji:</u> Jakie jest zainteresowanie potencjalnych odbiorców działaniami aktywizacyjnymi ?	Biuro LGD	- lista obecności - ankieta - odbiorcy działań - portale społecznościowe LGD - strona internetowa	czas pomiaru: -na bieżąco -po realizacji poszczególnych działań -przed planowaną ewaluacją okres pomiaru: obejmuje czas od ostatniego monitoringu	- wskaźnik: liczba interesantów korzystających z działania
<u>Doradztwo w biurze LGD:</u> czy jest zainteresowanie doradztwem w Biurze LGD oraz czy jest ono satysfakcjonujące?	Biuro LGD	- karta doradztwa - ankieta	czas pomiaru: -na bieżąco -po realizacji poszczególnych działań -przed planowaną ewaluacją okres pomiaru: obejmuje czas od ostatniego monitoringu	- wskaźnik: liczba interesantów korzystających z działania
<u>Strona internetowa LGD:</u> ilość odbiorców informacji zamieszczanych na stronie internetowej.	Biuro LGD	- strona internetowa LGD - weryfikacja liczby wyświetleń strony internetowej LGD	czas pomiaru: -na bieżąco -przed planowaną ewaluacją okres pomiaru: obejmuje czas od ostatniego monitoringu	- wskaźnik: Liczba wyświetleń strony internetowej LGD

Elementy podlegające monitorowaniu	Wykonawca monitoringu	Źródła i metody zbierania danych	Czas i okres dokonania pomiaru	Analiza i ocena pozyskanych danych: wskaźniki
		- artykułu na stronach www, - wysłane maile	-przed planowaną ewaluacją okres pomiaru: obejmuje czas od ostatniego monitoringu	zaplanowanych w ramach Planu Komunikacji
<u>Rada LGD: czy skład Rady LGD spełnia wymogi obowiązujących przepisów i mowy ramowej?</u>	Biuro LGD	- weryfikacja składu Rady LGD - uchwała Walnego Zebrania Członków	czas pomiaru: -na bieżąco -przed oceną wniosku podczas konkursu (naboru) LGD	- zgodność składu Rady LGD w stosunku do wymaganego - wskaźnik: prawidłowy skład Rady LGD

W przypadku odstępstw od założonego planu funkcjonowania Stowarzyszenia i wdrażania LSR zweryfikowanego na podstawie analizy i oceny pozyskanych danych, przygotowany zostanie program naprawczy w celu uzyskania założonych wskaźników i rezultatów.

Opis procedury ewaluacji:

Procedura ewaluacji ma przede wszystkim pomóc w uzyskaniu odpowiedzi na pytanie czy realizacja zaplanowanych działań przyniosła zakładane efekty. Ewaluacja pozwoli na zweryfikowanie rzeczywistych i oczekiwanych efektów funkcjonowania LGD oraz wdrażania LSR. Badania ewaluacyjne będą prowadzone z zachowaniem standardów takich jak:

- trafność – pozwala ocenić, w jakim stopniu cele programu odpowiadają potrzebom i priorytetom danego sektora czy obszaru,
- efektywność – pozwala ocenić poziom ekonomiczności programu, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych produktów,
- skuteczność – pozwala ocenić, do jakiego stopnia cele przedsięwzięcia zdefiniowane na etapie programowania wpływu zostały osiągnięte,
- użyteczność – pozwala ocenić, do jakiego stopnia produkty, rezultaty i oddziaływania programu odpowiadają potrzebom grupy docelowej,
- trwałość – pozwala ocenić, na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem projektu będą trwały po jego zakończeniu,

Uwzględniając moment kiedy ewaluacja będzie przeprowadzona można wskazać kilka jej rodzajów:

- Ewaluacja ex-ante (przeprowadzona przed rozpoczęciem realizacji interwencji) – celem badania jest poprawa jakości planowanej do uruchomienia interwencji.
- Ewaluacja on-going (prowadzona w trakcie wdrażania interwencji) – celem jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów, w świetle wcześniej przeprowadzanej ewaluacji wstępnej, zwłaszcza pod względem dostarczanych produktów i osiągniętych rezultatów oraz określenie trafności zamierzeń w stosunku do aktualnych trendów społeczno-gospodarczych.
- Ewaluacja ex-post (prowadzona po zakończeniu realizacji interwencji) – celem jest określenie jego długotrwałych efektów, w tym wielkości zaangażowanych środków, skuteczności i efektywności.

Ewaluacja będzie prowadzona w wyznaczonym terminie, uzależnionym od potrzeby uzyskania informacji do weryfikacji danych. Głównym organem do realizacji procedury jest Zarząd LGD, jednak nie wyklucza się delegowania zadań na pracowników biura. Zarząd może także zlecić wykonanie ewaluacji podmiotom zewnętrznym. Obejmować będzie ona przede wszystkim ocenę działalności Stowarzyszenia, pracowników i funkcjonowanie biura, skuteczność działań animacyjno – promocyjnych, realizacji celów LSR, funkcjonowanie procedur.

36. Załącznik nr 2 Plan działania	59
37. Załącznik nr 3 Budżet.....	66
38. Plan wykorzystania budżetu LSR	67

Spis ilustracji

Rysunek 1 Obszar LGD.....	8
Rysunek 2 Mapa topograficzna z siecią dróg.....	9
Rysunek 3 Obszary chronione.....	11
Rysunek 4 Źródła wiedzy beneficjentów o działaniach LGD	19

€ 800 000,00	P.3.2. Zwiększenie dostępu do miejsc świadczenia usług lokalnych przyjaznych dla klimatu	JST	konkurs
-----------------	---	-----	---------

36. Załącznik nr 2 Plan działania

CEL	lata	do 31.12.2024		do 31.12.2025		do 31.12.2026		do 31.12.2027		do 31.12.2028		do 31.12.2029		Program
		Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	
C.1.	Rozwój potencjału gospodarczego dla klimatu w powiązaniu ze spójną ofertą turystyczną													
Przedsięwzięcie P. 1.1 Zrównowazona gospodarka lokalna produktów i usług dla turystyki	Liczba operacji w zakresie utworzenia działalności	0	0	2	100	0	0	0	0	0	0	0	0	PS WP R
	Liczba operacji w zakresie rozwoju działalności lub rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	0	0	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0	
Liczba ofert na stronie www.dbpoleca.barycz.pl lub/i na stronie www.edukacja.barycz.pl (jeśli dotyczy)	0	0	0	5 ofert	100	0	0	0	0	0	0	0	0	

CEL	lata	do 31.12.2024		do 31.12.2025		do 31.12.2026		do 31.12.2027		do 31.12.2028		do 31.12.2029		Program
		Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	
Przedsięwzięcie P.2.2. Wzmocnienie i rozwój potencjału społecznego mieszkańców w zakresie działań dla klimatu		5 000 osób	99,01	50 osób	100	0	0	0	0	0	0	0	0	PS WP R
C3.3.	Rozwój potencjału infrastruktury lokalnej w oparciu o zasoby przyrodnicze i adaptację do zmian klimatu													
Przedsięwzięcie P.3.1. Zwiększenie dostępu do infrastruktury turystycznej służącej zachowaniu zrównoważonego rozwoju				2 operacje	67%	1 operacja	100	0	0	0	0	0	0	PS WP R
						0	0	0	0	0	0	0	0	

CEL	lata	do 31.12.2024		do 31.12.2025		do 31.12.2026		do 31.12.2027		do 31.12.2028		do 31.12.2029		Program
		Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	
Wskaźnik rezultatu W.1.1 R.1PR Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom: liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami		-	X	60 osób	X	0	X	0	X	0	X	0	X	PS WP R
			X		X		X		X		X		X	
Wskaźnik rezultatu W.1.2 R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR			X	2 miejsca pracy	X	0	X	0	X	0	X	0	X	PS WP R
			X		X		X		X		X		X	
Wskaźnik rezultatu W.1.2 R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR			X	3 przedsiębiorstwa	X	0	X	0	X	0	X	0	X	PS WP R
			X		X		X		X		X		X	

CEL	lata	do 31.12.2024		do 31.12.2025		do 31.12.2026		do 31.12.2027		do 31.12.2028		do 31.12.2029		Program
		Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	
Wskaźnik rezultatu W.3.1 R.41PR Łączenie obszarów wiejskich w Europie: odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR		0	X	1 000 osób	X	0	X	0	X	0	X	0	X	PS WP R
		0	X	3 000 osób	X	0	X	0	X	0	X	0	X	PS WP R

38. Plan wykorzystania budżetu LSR

fundus z	środki zakontraktowane (w Euro) do:													
	31.12.2024		31.12.2025		30.06.2026		31.12.2026		31.12.2027		31.12.2028		31.12.2029	
	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR
EFRR OW	0	0	0	0	800 000,00	40,00	255 555,55	12,78	900 000,00	45,00	44 444,44	2,22	0	0
EFSA+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
EFRR	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RAZE M	0	0	0	0	800 000,00	40,00	255 555,55	12,78	900 000,00	45,00	44 444,44	2,22	0	0